

Humanistiska och teologiska fakulteterna

LAÄGN, Ämneslärarutbildning med inriktning mot gymnasieskolan, 300 högskolepoäng *Upper Secondary Teacher Training Programme, 300 credits*

**Program utan akademiska förkunskapskrav och med slutlig examen på
avancerad nivå / Second cycle degree programme not requiring previous university
study**

Beslutsuppgifter

Utbildningsplanen är fastställd av Prodekanen med ansvar för grundutbildning vid de humanistiska och teologiska fakulteterna 2016-11-11 (U 2016/266) och senast reviderad 2024-11-06 av Prodekanen med ansvar för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Humanistiska och teologiska fakulteterna (U 2024/691). Den reviderade utbildningsplanen träder i kraft 2025-03-10 och gäller från och med höstterminen 2025.

Inriktningar

Kod	Svensk benämning	Engelsk benämning	Hp
INEN	Ingång engelska	English	300 hp
INMT	Ingång matematik	Mathematics	300 hp
INSV	Ingång svenska	Swedish	300 hp
INSA	Ingång svenska som andraspråk	Swedish as a Second Language	300 hp

Programbeskrivning

Utbildningen syftar till att utbilda lärare i allmänna ämnen för gymnasieskolan och vuxenutbildningen (300 hp) och skall leda fram till en ämneslärarexamen med behörighet att undervisa i två ämnen inom gymnasieskolan. Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ger också behörighet att undervisa i

grundskolans årskurs 7-9.

Ämneslärarutbildningen är en akademisk yrkesutbildning som syftar till att ge studenterna en kunskaps- och kompetensgrund för att verka och utvecklas som lärare inom det svenska utbildningssystemet. Studenten ska efter genomgången utbildning, i sitt arbete som lärare, kunna bidra till att skolan utbildar för ett aktivt medborgarskap som utgör grunden för en fungerande demokrati.

Utbildningen är organiserad så att studentens egen utveckling, självständiga kunskapssökande och ansvar för det egna lärandet främjas.

Utbildningen inleds med ämneskurser, dels för att studenten tidigt ska kunna känna den trygghet som goda ämneskunskaper ger för den framtida lärarrollen, dels för att skapa goda förutsättningar för studenten att få bästa utbyte av den verksamhetsförlagda utbildningen. De ämnesdidaktiska inslagen i samtliga ämnen fungerar tillsammans med den verksamhetsförlagda utbildningen och kurserna i utbildningsvetenskap som en länk mellan ämneskunskaper och yrkesroll. Studentens progression i yrkesrollen beskrivs i kursplanerna för verksamhetsförlagd utbildning som en utveckling från grundläggande kunskaper och färdigheter till studentens förmåga att ta ansvar för samtliga uppgifter som ingår i läraruppdraget och sin egen fortsatta utveckling i yrket.

Mål

För ämneslärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som ämneslärare i den verksamhet som utbildningen avser. Studenten ska även visa kunskap och förmåga för annan undervisning för vilken examen enligt gällande föreskrifter kan ge behörighet.

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ska studenten

Kunskap och förståelse

- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser samt visa kännedom om vuxnas lärande,
- visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för den verksamhet som utbildningen avser,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygsättning,
- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete,

Färdighet och förmåga

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra tillgodose elevers behov av specialpedagogiska insatser, inbegripet specialpedagogiska insatser för elever med neuropsykiatriska svårigheter,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att kommunicera och reflektera kring frågor som rör identitet, sexualitet och relationer,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att använda och värdera läroböcker, andra läromedel och andra lärmiddel,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

Kursuppgifter

Inriktning mot arbete i gymnasieskolan och vuxenutbildningen omfattar totalt 300 hp eller fem år vid heltidsstudier.

Utbildningen består av tre delar:

1. Ämnesstudier med ämnesdidaktik inklusive metodik
2. Utbildningsvetenskapliga kärnkurser
3. Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Ämnesstudier (210 hp, samt 15 hp som utgörs av VFU).

I utbildning med inriktning mot arbete i gymnasieskolan utgör ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna en omfattning av totalt 225 högskolepoäng i två undervisningsämnen. Utbildningen omfattar en fördjupning om 120 högskolepoäng i ett relevant ämne eller ämnesområde och en fördjupning om 90 högskolepoäng i ett annat relevant ämne eller ämnesområde. När svenska ingår krävs dock alltid 120 högskolepoäng inom det ämnesområde som är relevant för ämnet.

Det första undervisningsämnet utgörs av ingångsämnet i inriktningen som studenten blir antagen till, och kan vara engelska, matematik, svenska eller svenska som andraspråk. Det andra undervisningsämnet utgörs av något av de ämnen som kan läsas som andraämne vid Lunds universitet eller Malmö universitet: se bilaga. Fysik som andraämne kan endast läsas av de studenter som har matematik som ingångsämne. Andraämne väljs normalt under termin 2, och påbörjas termin 3. Se bifogad utbildningsstruktur i bilaga. Vid val av fysik eller kinesiska som andraämne blir programstrukturen en annan än den ordinarie. Även detta framgår av utbildningsstrukturen i bilagan.

Av ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna utgör 15 högskolepoäng ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning.

Utbildningsvetenskaplig kärna (60 hp)

Kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan anknyter till den kommande yrkesutövningen som ämneslärare i gymnasieskolan samt vuxenutbildningen och behandlar följande:

- skolväsendets historia, organisation och villkor samt värdegrunden i skolan, innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna,
- läroplansteori och didaktik,
- vetenskapsteori och forskningsmetodik,
- utveckling, lärande, som ska ha ett tvärvetenskapligt perspektiv där kognitionsvetenskap ingår, samt specialpedagogik,
- sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- bedömning och betygsättning,
- utvärderings- och utvecklingsarbete.

De utbildningsvetenskapliga kärnkurserna är utformade så att studenten ska tillägna sig och utveckla sådana kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som behövs för yrkesutövningen.

Verksamhetsförlagd utbildning (30 hp)

Den verksamhetsförlagda utbildningen omfattar 30 hp och består av handledd verksamhetsförlagd utbildning på skolor i Sverige eller utomlands. För att studenten ska komma i kontakt med olika delar av skolläret och för att kunna bereda studenten en relevant placering är den verksamhetsförlagda utbildningens kurser fördelade över höst- och vårterminerna. I den verksamhetsförlagda utbildningen kopplas kunskaper som förvärvats i ämnesstudier och utbildningsvetenskapliga kärnkurser samman och tillämpas och utvecklas i relevant verksamhet. Av ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna utgör 15 hp ämnesrelaterad verksamhetsförlagd utbildning. Introduktion, platsbesök och uppföljning av den verksamhetsförlagda utbildningen har ämnesdidaktisk koppling. Progressionen i den verksamhetsförlagda utbildningen utgörs bland annat av utveckling från grundläggande kunskaper och färdigheter till studentens förmåga att ta ansvar för samtliga uppgifter som ingår i läraruppdraget.

Självständigt arbete (examensarbete)

För ämneslärarexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort minst ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng eller minst två sådana arbeten om vardera minst 15 högskolepoäng i ett eller två av de ämnen som studeras inom utbildningen.

Se bilaga Programstrukturer LAÄGN.

Examen

Examensbenämningar

Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan
Degree of Master of Arts/Science in Upper Secondary Education

Av examensbeviset framgår inriktningens ämne och ämneskombination. Examina är på avancerad nivå.

Förkunskapskrav och urvalsmetod

Ingång engelska

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt Engelska 6, Samhällskunskap 1b/1a1+1a2 eller Engelska B, Samhällskunskap A

Urvalsmetod

Platserna fördelas enligt: Betyg: 66 %, Högskoleprov: 34 %. Universitetet har beslutat att använda giltigt högskoleprovsresultat som skiljekriterium vid lika meriter.

Ingång matematik

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt Engelska 6, Matematik 4 (eller äldre kurs Matematik D) och Samhällskunskap 1b eller 1a1+1a2

Urvalsmetod

Platserna fördelas enligt: Betyg: 66 %, Högskoleprov: 34 %. Universitetet har beslutat att använda giltigt högskoleprovsresultat som skiljekriterium vid lika meriter.

Ingång svenska

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt Engelska 6, Samhällskunskap 1b/1a1+1a2 eller Engelska B, Samhällskunskap A

Urvalsmetod

Platserna fördelas enligt: Betyg: 66 %, Högskoleprov: 34 %. Universitetet har beslutat att använda giltigt högskoleprovsresultat som skiljekriterium vid lika meriter.

Ingång svenska som andraspråk

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet samt Engelska 6, Samhällskunskap 1b/1a1+1a2 eller Engelska B, Samhällskunskap A

Urvalsmetod

Platserna fördelas enligt: Betyg: 66 %, Högskoleprov: 34 %. Universitetet har beslutat att använda giltigt högskoleprovsresultat som skiljekriterium vid lika meriter.

Övergångsregler

Förkunskapskraven inom programmet såsom de formuleras enligt ovan i nu gällande utbildningsplan gäller studenter som antagits till programmet efter 2019-06-01.

Studenter som antagits till den äldre inriktningen matematik (INMA) fram till och med hösten 2021 har rätt att slutföra utbildningen med då gällande kurser – Matematik med ämnesdidaktik 1, 30hp (ÄMAD01), Matematik med ämnesdidaktik 2, 15hp (ÄMAD02), Matematik med ämnesdidaktik 3, 15hp (ÄMAD03), Matematik 4, 30hp (ÄMAD04), samt Matematik: Självständigt arbete (examensarbete) för ämneslärare, 30hp (ÄMAM12) – fram till och med 2027. Studenter som därefter behöver avsluta kurser inom programmet kan därefter ansöka om övergång till de nya kurserna inom den nya inriktningen matematik (INMT).

Studenter som antagits till den gemensamma ämneslärarutbildningen vid Lunds universitet och Högskolan Kristianstad har rätt att ansöka om övergång till denna utbildningsplan för ämneslärarutbildning vid Lunds universitet.

Övrigt

För särskilda behörigheter för ämneskurser hänvisas till respektive kursplan.

För registrering på kurs för examensarbete krävs att studenten erhållit lägst betyg godkänd på samtliga övriga kurser inom ämnet för examensarbetet.

Programstruktur för Ämneslärarutbildning med inriktning mot gymnasieskolan (LAÄGN)

Tabell 1. Programstruktur för ämneslärarutbildningen vid HT fakulteterna för samtliga ingångar. Utbildningsvetenskaplig kärna förkortas UVK och verksamhetsförlagd utbildning förkortas VFU. Om svenska är ett av ämnena skrivs examensuppsatsen inom det ämnet. Om andraämnet är historia, religion, idrott och hälsa eller naturkunskap skrivs examensuppsatsen i förstaämnet.

År	ht	vt
1	Ingångsämne	Ingångsämne, UVK 1 och 2
2	Andraämne	Andraämne
3	Andraämne	UVK 3, VFU, Ingångsämne
4	Ingångsämne	UVK 4, 5 och 7, VFU
5	UVK 6 och 8, VFU	Examensarbete i ingångs- eller andraämne

Tabell 2. Ny programstruktur från och med ht 25 för ingång matematik (INMT) när fysik väljs som andraämne.

År	ht	vt
1	Matematik	Matematik, UVK1 och 2
2	Fysik	UVK 3, VFU, Matematik
3	Fysik	Fysik
4	Matematik	UVK 4, 5 och 7, VFU
5	UVK 6 och 8, VFU	Examensarbete i matematik eller fysik

Tabell 3. Ny programstruktur från och med ht 25 när kinesiska väljs som andraämne.

År	ht	vt
1	Ingångsämne	Kinesiska
2	Kinesiska	Ingångsämne, UVK 1 och 2
3	Kinesiska	UVK 3, VFU, Ingångsämne
4	Ingångsämne	UVK 4, 5 och 7, VFU
5	UVK 6 och 8, VFU	Examensarbete i ingångs- eller andraämne

Valbara andraämnena:

Engelska

Svenska

Svenska som andraspråk

Franska

Tyska

Spanska

Italienska

Kinesiska

Historia

Religion

Matematik

Fysik (endast ingång matematik)

Via Malmö universitet även: Idrott och hälsa och naturkunskap